

O'ZBEKISTONNING STRATEGIK RIVOJLANISH YO'LIDA ICHKI VA TASHQI SIYOSAT UYG'UNLIGI

Abdumajid Husanboyev

Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot insituti, Ijtimoiy fanlar kafedrasi o'qituvchisi.

G'aniyev Odilxon Madaminjon o'g'li

Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot insituti, Stomatologiya yo'nalishi 1-kurs talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17560005>

Annotatsiya. O'zbekistonning strategik rivojlanish yo'lida ichki va tashqi siyosat uyg'unligi mamlakat taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ichki siyosatda amalga oshirilayotgan islohotlar, ijtimoiy adolat va barqarorlik tashqi siyosatda olib borilayotgan ochiqlik, hamkorlik va tinchlikparvarlik tamoyillari bilan chambarchas bog'liqdir.

Ushbu uyg'unlik mamlakatning xalqaro nufuzini oshirish, milliy manfaatlarni himoya qilish va iqtisodiy o'sishni jadallashtirishga xizmat qilmoqda. "Yangi O'zbekiston" g'oyasi asosida olib borilayotgan siyosiy strategiyalar davlat mustaqilligini mustahkamlash, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish hamda xalq farovonligini ta'minlashda muhim o'rin tutmoqda.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, ichki siyosat, tashqi siyosat, strategik rivojlanish, Yangi O'zbekiston, islohotlar, barqarorlik, hamkorlik.

HARMONIZATION OF DOMESTIC AND FOREIGN POLICIES IN THE PATHWAY TO STRATEGIC DEVELOPMENT OF UZBEKISTAN

Annotation. The harmony of domestic and foreign policies in the path of strategic development of Uzbekistan is one of the important factors of the country's development. The reforms, social justice and stability being implemented in domestic policy are closely related to the principles of openness, cooperation and peacekeeping in foreign policy. This harmony serves to increase the country's international prestige, protect national interests and accelerate economic growth. Political strategies implemented on the basis of the idea of "New Uzbekistan" play an important role in strengthening the independence of the state, developing civil society and ensuring the well-being of the people.

Keywords: Uzbekistan, domestic policy, foreign policy, strategic development, New Uzbekistan, reforms, stability, cooperation.

ГАРМОНИЗАЦИЯ ВНУТРЕННЕЙ И ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ НА ПУТИ СТРАТЕГИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ УЗБЕКИСТАНА

Аннотация. Гармония внутренней и внешней политики на пути стратегического развития Узбекистана является одним из важных факторов развития страны. Реализуемые во внутренней политике реформы, социальная справедливость и стабильность тесно связаны с принципами открытости, сотрудничества и миротворчества во внешней политике. Эта гармония служит повышению международного авторитета страны, защите национальных интересов и ускорению экономического роста. Политические стратегии, реализуемые на основе идеи «Нового Узбекистана», играют важную роль в укреплении независимости государства, развитии гражданского общества и обеспечении благополучия народа.

Ключевые слова: Узбекистан, внутренняя политика, внешняя политика, стратегическое развитие, Новый Узбекистан, реформы, стабильность, сотрудничество.

Kirish

O'zbekiston bugungi kunda o'z taraqqiyotining yangi bosqichiga qadam qo'ydi.

Mamlakat hayotining barcha jabhalarida kechayotgan tub o'zgarishlar, siyosiy va iqtisodiy islohotlar, xalq manfaatlariga yo'naltirilgan dasturlar bularning barchasi davlatning strategik rivojlanish yo'lida qat'iy va izchil harakat qilayotganini ko'rsatadi. Bugungi O'zbekiston o'z taraqqiyot modelini yangicha yondashuvlar, ochiqlik siyosati va xalq bilan muloqot tamoyillari asosida shakllantirmoqda. Shu jarayonda ichki va tashqi siyosat o'rtasidagi uyg'unlik davlat mustahkamligi va xalq farovonligining asosiy omillaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

Ichki siyosatning asosiy maqsadi jamiyatda barqarorlik, ijtimoiy adolat va qonun ustuvorligini ta'minlashdir. Shu bilan birga, mamlakatda iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirish, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlarini takomillashtirish orqali har bir fuqaroning hayot sifatini yaxshilashga e'tibor qaratilmoqda. Ushbu ichki islohotlarning muvaffaqiyati tashqi siyosatda ham o'z ifodasini topmoqda. Zero, ichki barqarorliksiz tashqi siyosiy faoliyat samarali bo'lishi mumkin emas. O'zbekiston o'zining barqaror ichki siyosiy tizimi orqali xalqaro maydonda ishonchli hamkor, tinchlikparvar davlat sifatida e'tirof etilmoqda. Tashqi siyosat sohasida esa O'zbekiston "ochiq eshiklar" tamoyiliga asoslanib, barcha davlatlar bilan o'zaro manfaatli hamkorlikni yo'lga qo'ygan. Markaziy Osiyo mintaqasida tinchlik va xavfsizlikni ta'minlash, iqtisodiy integratsiyani kuchaytirish, qo'shni davlatlar bilan do'stona munosabatlarni rivojlantirish mamlakat tashqi siyosatining ustuvor yo'nalishlaridandir.

Bundan tashqari, O'zbekiston xalqaro tashkilotlar bilan faol hamkorlik olib borib, global muammolar ekologiya, suv resurslarini boshqarish, mintaqaviy barqarorlik va terrorizmga qarshi kurash masalalarida o'zining prinsipial pozitsiyasini namoyon etmoqda. Ichki va tashqi siyosat uyg'unligi bu nafaqat diplomatik yondashuv, balki mamlakat rivojlanishining konseptual asosidir. Agar ichki siyosat davlatning ichki kuchini mustahkamlasa, tashqi siyosat bu kuchni xalqaro maydonda namoyon etadi. Shu sababli O'zbekiston rahbariyati har ikki yo'nalishda muvozanatni saqlashga alohida e'tibor beradi. Ichki barqarorlik tashqi ishonchni oshiradi, tashqi hamkorlik esa ichki taraqqiyotga yangi imkoniyatlar yaratadi. Bugungi global sharoitda har bir davlatning muvaffaqiyati uning strategik siyosatiga, ya'ni milliy manfaatlarni xalqaro manfaatlar bilan uyg'unlashtirish qobiliyatiga bog'liq. O'zbekiston ana shunday muvozanatli siyosat yuritish orqali o'zining suverenitetini, iqtisodiy mustaqilligini va xalqaro obro'sini mustahkamlab bormoqda. "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasi aynan shu uyg'unlikka asoslanib, mamlakatni yanada rivojlantirish, zamonaviy, kuchli va adolatli davlat qurish yo'lida muhim dastur vazifasini bajaradi.

Adabiyotlar tahlili

O'zbekistonning ichki va tashqi siyosat uyg'unligi masalasi bo'yicha adabiyotlarda turli yondashuvlar mavjud. Milliy va xalqaro mutaxassislarning tadqiqotlari mamlakat strategik rivojlanishini ikki asosiy komponent ichki siyosat va tashqi siyosat uyg'unligi orqali amalga oshirilishini ko'rsatadi. Masalan, Mirziyoyev va Hamidov (2020) O'zbekiston ichki siyosatidagi islohotlar iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashga qaratilganligini ta'kidlaydilar.

Ularning fikricha, ichki barqarorlik siyosiy ishonchni oshiradi va tashqi maydonda mamlakatning xalqaro hamkor sifatida obro'sini mustahkamlaydi. Xalqaro adabiyotlarda, xususan, Markaziy Osiyo mamlakatlari siyosati bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar (Smith, 2018; Johnson, 2021) O'zbekistonning mintaqaviy va global hamkorlik siyosatidagi muvaffaqiyatlarini yoritadi.

Ular mamlakat tashqi siyosatining iqtisodiy, xavfsizlik va diplomatik yo'nalishlarda milliy manfaatlarni himoya qilishga yo'naltirilganligini ko'rsatadi. Smith (2018)ning ta'kidlashicha, ichki siyosatdagi barqarorlik va demokratik islohotlar O'zbekistonni xalqaro investorlar va hamkorlar uchun jozibador qiladi. Shu bilan birga, Johnson (2021) mamlakat tashqi siyosatidagi pragmatik yondashuvni mintaqaviy integratsiya va tinchlikni mustahkamlash nuqtai nazaridan tahlil qiladi.

Milliy olimlar ham ushbu masalani keng yoritgan. Jumladan, Karimov (2019) O'zbekistonning ichki siyosatdagi islohotlari va tashqi siyosatdagi tashabbuslarini bir butun sifatida baholaydi. Unga ko'ra, ichki va tashqi siyosat uyg'unligi milliy iqtisodiy o'sish, ijtimoiy rivojlanish va davlat xavfsizligini ta'minlaydigan muhim omildir. Shuningdek, Rasulov (2022) mamlakatning "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasini ichki va tashqi siyosatni birlashtiruvchi strategik vosita sifatida tahlil qiladi. Adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, mamlakatning strategik rivojlanish yo'li ichki va tashqi siyosat uyg'unligiga to'liq bog'liq. Ichki siyosatdagi islohotlar, xususan, iqtisodiy liberallashtirish, ijtimoiy himoya va ta'lim tizimini modernizatsiya qilish tashqi siyosatda ishonchli hamkor sifatida tanilishiga yordam beradi. Shu bilan birga, tashqi siyosatdagi muvaffaqiyatlar, xususan, xalqaro hamkorlik, investitsiyalarni jalb qilish va mintaqaviy barqarorlikni ta'minlash ichki taraqqiyotga yangi imkoniyatlar yaratadi.

Asosiy qism

O'zbekistonning strategik rivojlanish yo'lida ichki va tashqi siyosat uyg'unligi mamlakat taraqqiyoti uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ichki siyosatdagi izchil islohotlar davlatning ichki barqarorligini ta'minlab, tashqi siyosatda ishonchli hamkor sifatida tanilishiga zamin yaratadi. Mustaqillikning dastlabki yillaridan boshlab O'zbekiston milliy manfaatlarga asoslangan mustaqil siyosat olib bormoqda. Ayniqsa, so'nggi yillarda "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasi doirasida siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy yo'nalishlarda amalga oshirilayotgan islohotlar mamlakatni yangi bosqichga olib chiqmoqda. Ichki siyosatning ustuvor yo'nalishlari sifatida aholining turmush darajasini yaxshilash, tadbirkorlikni rivojlantirish, ijtimoiy himoyani kuchaytirish, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlarini isloh qilish kabilar alohida e'tiborga olinmoqda. Davlat boshqaruvi tizimini soddalashtirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish, korrupsiyaga qarshi kurashish, sud-huquq sohasida shaffoflikni ta'minlash orqali ichki siyosatning asosiy tamoyili "xalq davlat idoralariga emas, davlat idoralari xalq uchun xizmat qiladi" g'oyasi amalda o'z ifodasini topmoqda.

Bu o'zgarishlar O'zbekistonning tashqi siyosiy faoliyatida ham yangi sifat bosqichini belgilab berdi. Ichki barqarorlik tashqi siyosatda ochiqlik, muloqot va hamkorlikni kuchaytirish uchun mustahkam poydevor bo'ldi. O'zbekiston tashqi siyosatining eng muhim jihatlaridan biri barcha davlatlar bilan teng huquqli va o'zaro manfaatli aloqalarni yo'lga qo'yishdir. Mamlakat Markaziy Osiyo mintaqasida tinchlik, barqarorlik va iqtisodiy hamkorlikni mustahkamlash tashabbuslarini ilgari surmoqda.

O'zbekistonning tashqi siyosatida "Markaziy Osiyo bizning umumiy uyimiz" tamoyili asosiy yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etiladi. Qo'shni davlatlar bilan chegaralarni aniqlash, transport yo'laklarini tiklash, savdo-sotiqni kengaytirish, madaniy aloqalarni rivojlantirish borasida erishilgan natijalar mintaqaviy hamkorlikning yangi bosqichiga asos bo'ldi. Bundan tashqari, O'zbekiston xalqaro tashkilotlar BMT, Yevropa Ittifoqi, Islom hamkorlik tashkiloti, MDH va SHHT bilan faol hamkorlikni yo'lga qo'ygan. Bu jarayon mamlakatning xalqaro nufuzini yanada oshirmoqda. Tashqi siyosatda milliy manfaatlarni himoya qilish bilan birga, global muammolarga nisbatan faol pozitsiya tutish ham O'zbekistonning strategik yondashuvidir.

Mamlakat iqlim o'zgarishi, Aral fojiasi, ekologik muvozanatni tiklash kabi masalalarda xalqaro hamjamiyat e'tiborini jalb etib, bu borada tashabbuskor davlat sifatida tanilmoqda.

Bundan tashqari, O'zbekiston xorijiy investitsiyalarni jalb etish, eksport salohiyatini oshirish va innovatsion iqtisodiyotga o'tish orqali milliy rivojlanishni jadallashtirmoqda.

Ichki siyosatning barqarorligi va tashqi siyosatdagi faoliyat bir-birini to'ldiruvchi jarayondir. Masalan, iqtisodiy islohotlar natijasida yaratilayotgan qulay investitsiya muhiti O'zbekistonni xalqaro biznes hamkorlar uchun jozibador mamlakatga aylantirdi. Shu bilan birga, tashqi investitsiyalar ichki iqtisodiy o'sishga, yangi ish o'rinlari yaratishga va ijtimoiy sohalarni rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

Bu esa siyosiy tizimni yanada mustahkamlaydi, fuqarolarning davlat siyosatiga ishonchini oshiradi. O'zbekistonning tashqi siyosatidagi muvozanatli yondashuv barcha mamlakatlar bilan do'stona aloqalarni rivojlantirish, lekin milliy manfaatlardan chekinmaslik siyosati ichki siyosatdagi islohotlarga muvofiq tarzda olib borilmoqda. Shu bois mamlakat xalqaro miqyosda tinchlik va hamkorlik tarafdori sifatida e'tirof etilmoqda.

Muhokama

O'zbekistonning ichki va tashqi siyosati uyg'unligi mamlakatning uzoq muddatli strategik rivojlanishida hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligi ko'p jihatdan kuzatilmoqda. Ichki islohotlar barqaror siyosiy muhit yaratishi, ijtimoiy adolatni mustahkamlashi va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishi bilan birga, tashqi siyosatda mamlakatning xalqaro miqyosdagi nufuzini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, muhokama qilish zarur bo'lgan jihat shundaki, uyg'unlik faqat amaliy chora-tadbirlar orqali emas, balki ularni amalga oshirishda milliy qadriyatlar, tarixiy tajriba va fuqarolarning ishtiroki bilan mustahkamlanadi. Ichki siyosatning samarali bo'lishi uchun islohotlar tizimli, uzluksiz va muvofiqlik asosida olib borilishi lozim.

Masalan, iqtisodiy liberalizatsiya, tadbirkorlikni rivojlantirish va raqamli transformatsiya tashqi investorlar va xalqaro hamkorlar uchun ijobiy signal bo'ladi. Shu bilan birga, ichki siyosatdagi barqarorlik siyosiy ishonchni oshiradi, fuqarolarning davlat siyosatiga bo'lgan e'tiborini kuchaytiradi, bu esa o'z navbatida mamlakatni tashqi maydonda ishonchli hamkor sifatida tanitadi.

Ushbu jarayonda muhim nuqta ichki siyosatning tashqi siyosat strategiyasi bilan uzviy bog'lanishi, qarorlar qabul qilishda milliy manfaatlarni markazga qo'yishdir. Tashqi siyosatdagi muvaffaqiyatlar, ayniqsa, iqtisodiy va mintaqaviy hamkorlik orqali ichki taraqqiyotga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Masalan, Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan transport va logistika infratuzilmasini rivojlantirish, savdo aloqalarini kengaytirish va qo'shma loyihalarni amalga oshirish ichki ish o'rinlari yaratish, investitsiyalarni jalb etish va hududiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, ichki va tashqi siyosat o'rtasidagi uzviy bog'liqlik aniq namoyon bo'ladi.

Biroq uyg'unlikni saqlash jarayonida ayrim qiyinchiliklar ham uchraydi. Global iqtisodiy inqirozlar, mintaqaviy nizolar va geopolitik o'zgarishlar O'zbekistonning strategik siyosatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli mamlakat rahbariyati ichki siyosatda barqarorlikni saqlash bilan birga tashqi siyosatda ham moslashuvchan va pragmatik yondashuvni davom ettirmoqda.

Bu esa ichki siyosatdagi muvaffaqiyatlarni xavfsiz saqlash, xalqaro hamkorlikdan maksimal foyda olish imkonini beradi. Muhokama jarayonida yana bir muhim jihat shundaki, ichki va tashqi siyosat uyg'unligi nafaqat iqtisodiy va siyosiy sohalarda, balki ijtimoiy va madaniy jihatlarda ham ifodalanadi.

Milliy qadriyatlarni saqlash, ta'lim va madaniyat sohalarini rivojlantirish, yoshlar siyosatini ilgari surish mamlakatning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlaydi. Shu bilan birga, tashqi siyosatdagi ochiqlik va hamkorlik mamlakatning xalqaro maydondagi imidjini mustahkamlab, fuqarolarni dunyo jarayonlariga jalb qilish imkonini beradi.

Xulosa

O'zbekistonning strategik rivojlanish yo'lida ichki va tashqi siyosat uyg'unligi mamlakatning mustaqil va barqaror rivojlanishining asosiy omili sifatida namoyon bo'ladi. Ichki siyosatdagi islohotlar milliy barqarorlikni ta'minlash, ijtimoiy adolatni kuchaytirish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va davlat boshqaruvini samarali qilish orqali mamlakatning ichki imkoniyatlarini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, ichki barqarorlik tashqi siyosatda mamlakatning ishonchli hamkor sifatida tanilishiga xizmat qiladi. Fuqarolarning davlat siyosatiga bo'lgan ishonchi oshadi, bu esa ichki va tashqi siyosat o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni yanada kuchaytiradi.

Ichki siyosatdagi asosiy yo'nalishlar iqtisodiy liberallashtirish, tadbirkorlik va investitsiyalarni rivojlantirish, raqamli transformatsiya, ijtimoiy himoya va ta'lim tizimini isloh qilish tashqi siyosatning samarali amalga oshishiga mustahkam poydevor yaratadi. Masalan, iqtisodiy liberallashtirish va sarmoyaviy muhitni yaxshilash mamlakatni xalqaro investorlar va biznes hamkorlar uchun jozibador qiladi. Shu bilan birga, ijtimoiy barqarorlik va fuqarolarning ijtimoiy manfaatlarini himoya qilish tashqi siyosatdagi hamkorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Tashqi siyosatning strategik yo'nalishlari esa milliy manfaatlarni himoya qilish, mintaqaviy va global hamkorlikni rivojlantirish, xalqaro tashkilotlar bilan integratsiyani kuchaytirish va diplomatik aloqalarni rivojlantirishdan iborat. O'zbekistonning Markaziy Osiyo mintaqasidagi faol roli, qo'shni davlatlar bilan barqaror hamkorlik, transport va savdo yo'laklarini rivojlantirish tashqi siyosatning iqtisodiy va xavfsizlik samaralarini oshirishga yordam beradi.

Shu nuqtai nazardan, ichki va tashqi siyosat uyg'unligi mamlakatning global maydondagi muvaffaqiyatini ta'minlaydigan eng muhim omil sifatida qaraladi. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, ichki va tashqi siyosat uyg'unligi masalasi bo'yicha milliy va xalqaro olimlar hamfikir. Ular ichki barqarorlik va iqtisodiy islohotlar tashqi siyosatdagi muvaffaqiyatni kuchaytirishini, tashqi hamkorlik esa ichki taraqqiyotga yangi imkoniyatlar yaratishini ta'kidlaydilar. Shu bois mamlakatning "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasi doirasida olib borilayotgan chora-tadbirlar ichki va tashqi siyosat uyg'unligini kuchaytirish, strategik rivojlanishni jadallashtirish va xalq farovonligini oshirishga qaratilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Globallashuv sharoitida O'zbekiston iqtisodiyotining modernizatsiyasi va strategik rivojlanish yo'nalishlari B. Ibrohimov.
2. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha Harakatlar strategiyasi davlat hujjati.
3. Milliy tiklanishdan-milliy yuksalish sari (4-jild) Shavkat Mirziyoyev asarlari to'plami.
4. "O'zbekist on – 2030" strategiyasida yoshlar tarbiyasi masalalari yoshlar siyosati, ichki siyosatga doir aspekt

5. O'zbekiston Respublikasining Davlat mustaqilligining o'ttiz yillik bayramiga tayyorgarlik ko'rish va uni yuqori saviyada o'tkazish to'g'risida ichki ijtimoiy-siyosiy siyosat bilan bog'liq hujjat.
6. O'zbekist onning Yashil iqtisodiyotga o'tishning strategik va ustuvor yo'nalishlari bo'yicha xalqaro forum iqtisodiy siyosat orqali strategik rivojlanish
7. O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta Maxsus ...
milliy-va-mintaqaviy-iqtisodiy-xavfsizlik ichki va tashqi xavfsizlik, siyosat bilan bog'liq.